

Tantárgyleírás:

Az ismeretkör: Irodalmi és anyanyelvi nevelés

Kredittartománya: 11 kr

Tantárgyai: 1. Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana 1.

2. Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana 2.

3. Nyelv- és beszédművelés

Tantárgy neve: Nyelv- és beszédművelés	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% gyakorlat	
A tanóra típusa: ea. + gyak. és óraszám: 3 gy az adott félévben, Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: <ul style="list-style-type: none"> a szorgalmi időszak heteire lebontott részletes tematika biztosítása a félévi feladatokkal, követelményekkel	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Előre kiadott és a szemináriumokon feldolgozott tananyagból (nyelvhelyesség, tollbamondás, feladatlap a <i>j-ly</i> -os szavak köréből) témazáró dolgozatok megíratása. 5 klasszikus és 5 kortárs gyermekvers, valamint egy magyar népmese (1,5 oldal) szó szerinti megtanulása és értő előadása. Feladatok: <ul style="list-style-type: none"> gyakorlatok végzése a kötelező és az ajánlott irodalomban feltüntetett tananyag alapján	
A tantárgy tantervi helye: 3. félév	
Előtanulmányi feltételek: Nincs.	
Tantárgyleírás: A kommunikáció fogalma, tényezői; közvetett és közvetlen kommunikáció; a beszédművelés célja, területei. Légző- és ritmusgyakorlatok. A leggyakoribb beszédhibák rendszere, típusai. Hangképzési gyakorlatok. Hangsúly, hanglejtés, beszédtempó, hangerő, hangszín. Nyelvstratégiai kérdések, a konvergencia és divergencia tényezői. A nyelvi rétegződés. A kodifikált nyelvi norma érvényesülése. Normakövetés a mindennapi nyelvhasználatban. A szókészlet megújítása, idegen szavak, nemzetközi kifejezések. Írásunk, helyesírásunk általános tudnivalói. A magán- és mássalhangzók írásmódja, a betűrendbe sorolás. Helyesírásunk alapelvei. A különírás és az egybeírás kérdései. A tulajdonnevek helyesírása. Az idegen közzsók és tulajdonnevek írásmódja. Az elválasztás. Az írásjelek használata. A rövidítések és a mozaikszók alkalmazása. Áttekintünk néhány oktatást segítő szoftvert, támogató oldalt, applikációt, oktatóprogramot, amelyek jól alkalmazhatóak az érintett célcsoportok kapcsán. Megismerkedünk jó gyakorlatokkal is.	
Kötelező és ajánlott irodalom:	
Kötelező irodalom: <ol style="list-style-type: none"> A magyar helyesírás szabályai 12. kiad. Akadémiai Kiadó, Bp. ISBN: 978 963 05 8630 6 Gasparics Gyula: Jeles(5)kedj a helyesírásban! AVKF Vác, 2005 ISBN: 963 7306 40 4 Grétsy László – Kemény Gábor szerk.: Nyelvművelő kézikönyvtár. Tinta, Budapest, 2005. ISBN 9637094296 Hernádi Sándor: Beszédművelés. Osiris, Budapest, 2003. ISBN: 9633984700 Laczkó Krisztina–Mártonfi Attila: Helyesírás. Osiris Kiadó, Bp., 2004 ISBN: 978-963-389-975-5	

Ajánlott irodalom:

1. Gasparics Gyula: Helyesírási százszorszép. CD ROM Zsámbék, 2003
2. Gasparics Gyula: Oktatótábla a j–ly-os szavak köréből. Zsámbék, 2003
3. Gasparics Gyula: Helyesírási nefelejcs. AVKF Vác, 2006 ISBN: 963 7306 41 2
4. Kemény Gábor szerk. Normatudat – nyelvi norma. Budapest, MTA Nyelvtudományi Intézet, Linguistica Series A, Studia et dissertationes, 8., 1992. 257 l.
5. Kemény Gábor – Kardos Tamás szerk. A magyar nyelvi norma érvényesülése napjaink nyelvhasználatában. Budapest, MTA Nyelvtudományi Intézet, Linguistica Series A, Studia et dissertationes 16., 1994. 188 l.

Előírt szakmai kompetenciák, kompetencia-elemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:**a) tudása**

- Rendelkezik az 3–7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását, teljes körű beszéd- és egészségfejlesztését megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.
- Alapvető ismeretei vannak a 3–7 éves gyermek érési-fejlődési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről, a beszédfejlődés és a beszédfejlesztés, valamint a gyermeki tanulás sajátosságairól. Tisztában van a koragyermekkor mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével, továbbá a fejlődést, így az anyanyelvhasználatot támogató eljárásokkal.
- Ismeri a 3–7 éves gyermek személyiségének kibontakoztatásához, az életkori sajátosságoknak és az egyéni fejlődési ütemnek megfelelő differenciált stratégiákat és módszereket, ezek kiválasztásának és alkalmazásának szempontjait, lehetőségeit.
- Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és problémamegoldási módszereit.

b) képességei

- A 3–7 éves gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőinek és egyéni sajátosságainak ismeretében meghatározza és kiválasztja a megfelelő nevelési, fejlesztési, nyelvi fejlesztési célokat, feladatokat és tartalmakat, képes a pedagógiai folyamat differenciált irányítására-facilitálására, elemzésére és értékelésére.
- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3–7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának, anyanyelvhasználatának sajátosságait, és a gyermeket körülvevő családi közeg szociokulturális meghatározóit.
- Adaptív módon épít a 3–7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.
- Támogatja a 3–7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális, a nyelvi és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítását.
- Szakterületén rendelkezik a hatékony elektronikus információkeresés, információfeldolgozás, információkutatás, információközvetítés ismereteivel, az elektronikus forrásokat használja.
- Az összegyűjtött digitális információkat rendszerezni, elemezni tudja, az összefüggések megragadására és kezelésére képes.

c) attitűdje

- Elkötelezett a 3–7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek megválasztása és a támogató környezet kialakítása iránt.
- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Kreatívan, kritikusan, innovatívan viszonyul az információs műveltséghez, eredményesen tájékozódik a XXI. századi literációs kultúrában.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal a rábízott 3–7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési intézményben végzett tevékenységéért.
- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének, nyelvi fejlődésének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.
- Felelősen, etikusan, kritikusan, biztonságosan működik együtt minden partnerével a digitális kommunikációban.
- Tudatos, kritikus, önreflektív, innovatív a digitális kultúra alakításában.
- Önállóan tervezi és alakítja a digitális műveltségét.

Tantárgy felelőse Dr. Gasparics Gyula főiskolai tanár PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet főiskolai tanár PhD